Katekistang Malikhain

Mga Turong-Gabay sa Gawaing Katekesis

Mga May-akda

Clarence M. Batan
Patnugot

Mga Katuwang na Patnugot
Keith Aaron T. Joven
Joan Christi Trocio-Bagaipo
Renniel Jayson Jacinto Rosales
Leonardo O. Quimson, Jr.
Jonathan James O. Cañete

Kasama sina
Christine C. Balmaceda
Ser Allan G. Bodoraya
Tricia Mae V. Cruz
Arthur G. Octubre
Ma. Elena P. Octubre
Abigail Maitim-Padilla
Maria Corazon C. Sanin
Mc Kyle F. Vilaz

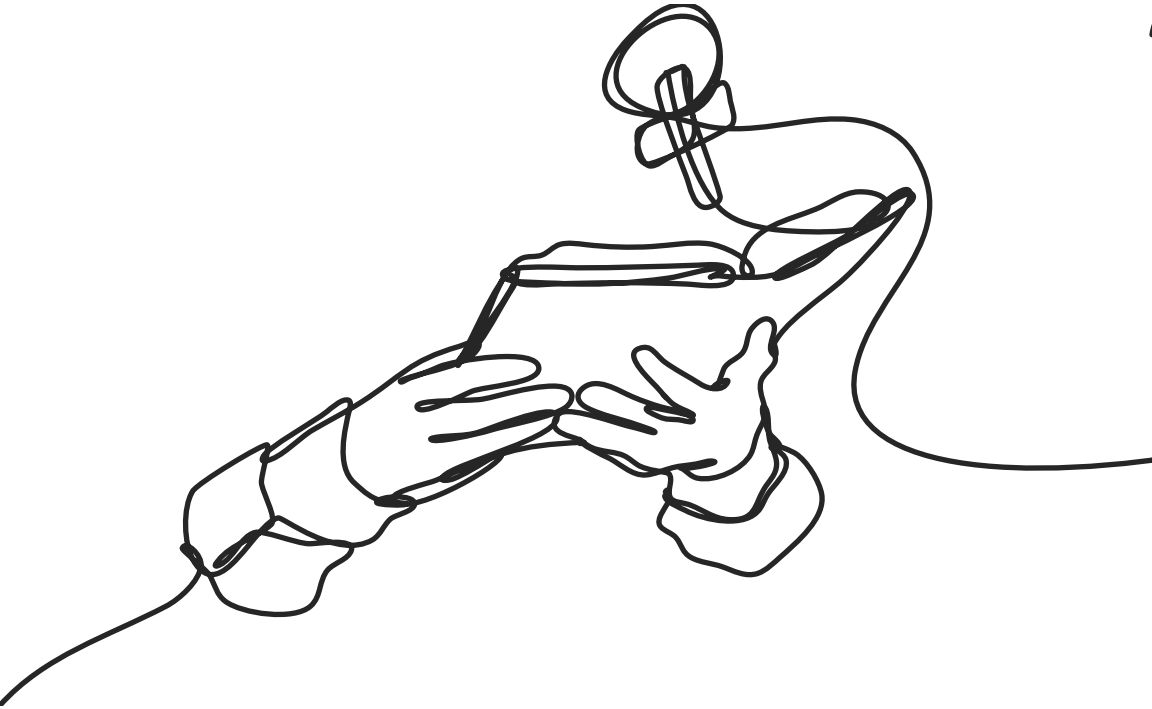

Kuwento ng Disenyo ng Pabalat at Layout

Ang konsepto ng pabalat ng libro ay mula sa imahinasyon nina Clarence M. Batan at Vincent Reuben E. Valientes na binigyang-búhay ng malikhaing **linyang-sining** ni Gracelle C. Tungbaban. Mababanaag na ang pabalat ay pinagsamang kulay puti at itim na ang puti ay kinakatawan ng liwanag ng kaalaman samantalang ang itim ay sinasagisag ng katahimikan ng pagninilay. Sa pabalat na ito ay may isang larawang-guhit na belen na may mga aninag ng anghel, tatlong haring mago, at ang Banal na Pamilya. Sa pagitan nila, may isang kamay na nakaturo't waring inaabot ang talà ng Pasko. Kinakatawan nito ang "sinagtalà" sa bawat isang katekistang nais maging katekistang malikhain na magbibigay-lakas sa tumatamlay na pananampalataya at magpapainit sa ministeryong kateketikal sa buong bansa.

Katekistang Malikhain

Mga Turong-Gabay sa Gawaing Katekesis

Mga May-akda

Clarence M. Batan
Patnugot

Mga Katuwang na Patnugot
Keith Aaron T. Joven
Joan Christi Trocio-Bagaipo
Renniel Jayson Jacinto Rosales
Leonardo O. Quimson, Jr.
Jonathan James O. Cañete

Kasama sina
Christine C. Balmaceda
Ser Allan G. Bodoraya
Tricia Mae V. Cruz
Arthur G. Octubre
Ma. Elena P. Octubre
Abigail Maitim-Padilla
Maria Corazon C. Sanin
Mc Kyle F. Vilaz

Inilathala ng University of Santo Tomas (UST)
Research Center for Social Sciences and Education (RCSSED)
Room 211, Thomas Aquinas Research Complex (TARC),
UST, España Boulevard, Sampaloc, Manila, Philippines, 1015
Telepono: +632-8786-1611 local 4040 | Telefax: +632-8731-3535
Email: rcssed@ust.edu.ph

Karapatang-Ari © 2021 ng *Catholic Bishops' Conference of the Philippines (CBCP) - Episcopal Commission on Catechesis and Catholic Education (ECCCE), University of Santo Tomas (UST) Research Center for Social Sciences and Education (RCSSED)*, at ni Clarence M. Batan

Ang **karapatang-ari** ng bawat kabanata ay nananatili sa mga indibiduwal na may-akda

Reserbado ang lahat ng karapatan kasama na ang karapatan sa muling paglilimbag at paggamit sa anomang anyo at paraan maliban kung may nakasulat na pahintulot mula sa mga may hawak ng karapatang-ari.

Unang paglimbag, 2021

Konsepto at disenyo ng pabalat nina Clarence M. Batan, Vincent Reuben E. Valientes, at Gracelle C. Tungbaban

Disenyo ng libro nina Gracelle C. Tungbaban at Vincent Reuben E. Valientes

Linyang-Sining ni Gracelle C. Tungbaban

Vector Illustrations ni Jayson U. Dela Cruz

Rekomendadong Talâ:

Katekistang malikhain : mga turong-gabay sa gawaing katekesis /

Clarence M. Batan, editor. -- Manila, Philippines : UST Research Center for Social Sciences and Education (RCSSED), c2021.
X, 186 pages; 22.86 cm.

ISBN 978-621-8269-07-1 *(Softbound/Paperback)*
ISBN 978-621-8269-08-8 *(Hardbound)*
ISBN 978-621-8269-09-5 *(EPUB)*
ISBN 978-621-8269-10-1 *(PDF downloadable)*
ISBN 978-621-8269-11-8 *(PDF read only)*

1. Catechetics – Study and teaching. 2. Catechetics – Catholic Church. 3. Religious education -- Philippines. 4. Religion and sociology. 5. Catholicism. 6. Catechisms. I. Batan, Clarence M., editor.

BX1968 .K159 2021

Inilimbag ng Raintree Trading & Publishing, Inc.
21 Matimtiman Street, U.P. Village, Quezon City
Telephone: 02 8921 8060
Email: raintree.publishing@gmail.com

Ang gawang ito ay lisensiyado sa ilalim ng *Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License*. Upang makita ang kopya ng lisensiyang ito, bisitahin ang http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/ o magpadala ng sulat sa *Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA*.

Ang ***Porticus Asia, Ltd.*** ay naggawad ng ***international research grant*** sa proyektong ito. Ang pondong ito ay malaking suporta sa Simbahang Katolika at sa espirituwal na pagbuo ng ministeryong kateketikal sa bansang Pilipinas.

Paghahandog

Para sa mga ***Katekistang Malikhain***
na ang liwanag ng paglilingkod ay
sinagtalà ng maraming naghahangad
matuto at maisabúhay ang mga
turo't aral ng Simbahang mahal.

Mga Nilalaman

Paghahandog **I**

Lupon ng Turong-Gabay **IV**

Malikhaing Pasasalamat **VI**

Panimulang Mensahe mula sa Pangulo ng *CBCP* (2021-2023) **IX**

Kabanata 1 | Sinagtalà:
Gabay-Turo sa mga Katekistang Malikhain **1**

Kabanata 2 | Liwanag:
Malikhaing Guro, Malikhaing Katekista **11**

Mga Pedagohiya sa Pagtuturo ng Katekesis **24**

Kabanata 3: Parabula **25**
Experience is the best teacher! 25
Pedagohiya ng Parabula 27
Si Santo Domingo de Guzman 29
Paano Naman ang Iba? 31

Kabanata 4: Panalangin **35**
Hiwaga ng Katekista: "Kasama Ko ang Diyos Kahit Saan" 35
Panalangin at Pedagohiya 37
Santa Monica 40
Panalangin at Katekesis 42

Kabanata 5: *Lecture* **46**
Katekista Bilang Tagapagdaloy ng Katekesis 46
Panayam Bilang Pedagohiyang Pangkatekesis 48
Si San Pedro Calungsod, Isang Katekistang Saksi ng Pananampalataya 50
Malikhaing Panayam, Katekista Bilang Tagapagdaloy ng Katekesis 53

Kabanata 6: Kuwentúhan **58**
Mga Kuwento at Karanasan ng Isang Katekista 58
Kuwentúhan at Katekesis 59
Ang mga Kuwento at Karanasan ni San Antonio de Padua 62
Kuwento't Karanasan sa Katekesis (KKK) 65

Kabanata 7: Tula **68**
Tula ng Aking Búhay-Katekista 68
Ang Kapangyarihan ng Tula 71
Si Karol Wojtyla, ang Makatang Katekista 73
Ang Tula sa Katekesis 74

Kabanata 8: Awit **76**
Musika ng Puso, Awit Para sa Iyo 76
Ang Kahalagahan ng Awit at Musika sa Katekesis 78
Ang Mahiwagang Musika sa Puso ni Santa Cecilia 82
Ang Ligaya ng Pasko Gamit ang Musika 84

Mga Larawang Retablo ng mga Katekistang Banal

Malikhaing Linyang-Sining

Kabanata 9: Sayaw **87**
Sayaw: Galaw at Indak ng Papuri 87
Katekesis at Pagsasayaw 88
Ang Sayaw at Indak ni Santa Teresa ng Avila 92
Paggamit ng Sayaw sa Panalangin 93

Kabanata 10: Teatro at Pelikula **97**
Ang Dula at Ang Pagiging Katekista 97
Dula sa Katekesis 100
Santa Teresa ng Batang Hesus: Aktor at Manunulat 104
Dulaan 106

Kabanata 11: Larawan at Retrato **112**
Pagpapahayag ng Pananampalataya sa Pagguhit at Potograpiya 112
Mainam na Larawan ng Pananampalataya 114
Santa Veronica, Patrona ng mga Potograpo 119
Halimbawang Gawain Gamit ang Pagguhit at Potograpiya 121

Kabanata 12: Kalikásan **124**
Sa Ilalim ng Punò ng Narra 124
Kalikásan at Katekesis 126
Ang mga Kapatid ni Kiko 129
Ang Kalikásan Tungo sa Kalakasan 130

Kabanata 13: Katahimikan **136**
Ang Tinig ng Diyos sa Katahimikan 136
Katahimikan at Katekesis 137
Ang Tahimik na Búhay ni San Benito 142
Tahimik na Palagid, Paglalim ng Katekesis 143

Kabanata 14: Talambúhay **149**
Mga Banal na Talambúhay 149
Talambúhay na Nakapagpapabago ng Búhay 151
Mga Banal sa Likod ng Isa ring Banal 155
Malikhaing Katekesis 158

Kabanata 15 | Mga Kislap ng Kabanalan:
Malikhaing Ministeryong Kateketikal na Naghahatid ng *Mabuting Balita* Tungo sa Búhay na Banal **164**

Pangwakas na Mensahe mula sa
Tagapamuno ng *CBCP-ECCCE* (2016-2021) **180**

Tungkol sa Mga May-akda at Mga Taga-disenyo ng Libro **182**

Lupon ng Turong-Gabay

Mga May-akda

Clarence M. Batan (Patnugot), *Unibersidad ng Santo Tomas*
Keith Aaron T. Joven (Katuwang na Patnugot), *Unibersidad ng Santo Tomas*
Joan Christi Trocio-Bagaipo (Katuwang na Patnugot), *Unibersidad ng Santo Tomas*
Renniel Jayson Jacinto Rosales (Katuwang na Patnugot), *Sta. Teresa College*
Leonardo O. Quimson, Jr. (Katuwang na Patnugot), *Unibersidad ng Santo Tomas*
Jonathan James O. Cañete (Katuwang na Patnugot), *La Salle College of Antipolo*
Arthur G. Octubre, *Siena College of San Jose, Inc.*
Ma. Elena P. Octubre, *Siena College of San Jose, Inc.*
Tricia Mae V. Cruz, *Unibersidad ng Santo Tomas*
Maria Corazon C. Sanin, *Unibersidad ng Santo Tomas*
Ser Allan G. Bodoraya, *Unibersidad ng Santo Tomas*
Christine C. Balmaceda, *St. Bridget College - Batangas*
Abigael Maitim-Padilla, *De La Salle University - Laguna Campus*
Mc Kyle F. Vilaz, *De La Salle Araneta University*

Teknikal na Patnugot ng Wika *(Language Editor)*

Alvin Ringgo C. Reyes*, Unibersidad ng Santo Tomas*

Taga-disenyo ng Pabalat

Clarence M. Batan
Vincent Reuben E. Valientes
Gracelle C. Tungbaban

Taga-disenyo ng Libro

Gracelle C. Tungbaban
Vincent Reuben E. Valientes

Tagaguhit ng mga Larawan

Gracelle C. Tungbaban (Linyang-Sining)

Jayson U. Dela Cruz *(Vector Art)*

Mga Tagasuri ng Nilalaman

Reb. Padre Amado V. Gino, *Diyosesis ng Kalookan*

Vanessa B. Sabit, *Diyosesis ng Bacolod*

German J. Calacat, Jr., *Arkidiyosesis ng Cagayan de Oro*

Catholic Bishops' Conference of the Philippines – Episcopal Commission on Catechesis and Catholic Education (CBCP-ECCCE)

Obispo Roberto C. Mallari, DD, *Tagapamuno*

Reb. Padre Ernesto B. de Leon, *Kalihim*

Sr. Ma. Jesusa G. Enginco, OP, *Katuwang na Kalihim*

National Catechetical Study (NCS) 2021: Pastoral Action Research and Intervention (PARI) Project

Clarence M. Batan
Lider-Mananaliksik
Florence Co-Navidad
Kawaksing Mananaliksik
Ruth DL. Andaya
Katuwang sa Administrasyon at Pondo
Tisha Isabelle M. de Vergara
Keith Aaron T. Joven
Jaycar P. Espinosa
Mga Katuwang sa Pananaliksik at Dokumentasyon
Celda L. Palma
Sosyologong Mag-aaral na Katuwang sa Pananaliksik at Dokumentasyon
Vincent Reuben E. Valientes
Gracelle C. Tungbaban
Coleen Elisabeth C. Candelario
Jayson U. Dela Cruz
Mga Sosyologong Mag-aaral na Katuwang sa Multimedia

Malikhaing Pasasalamat

Malikhaing **pasasalamat**
Ang aming **handog**
Na **linyang-sining** ang gamit -
Sa salita ma'y salat
Mga **Katekistang-lingkod** -
Larawan ay **pag-ibig**!

- Clarence M. Batan

Linyang-Sining ni Gracelle C. Tungbaban

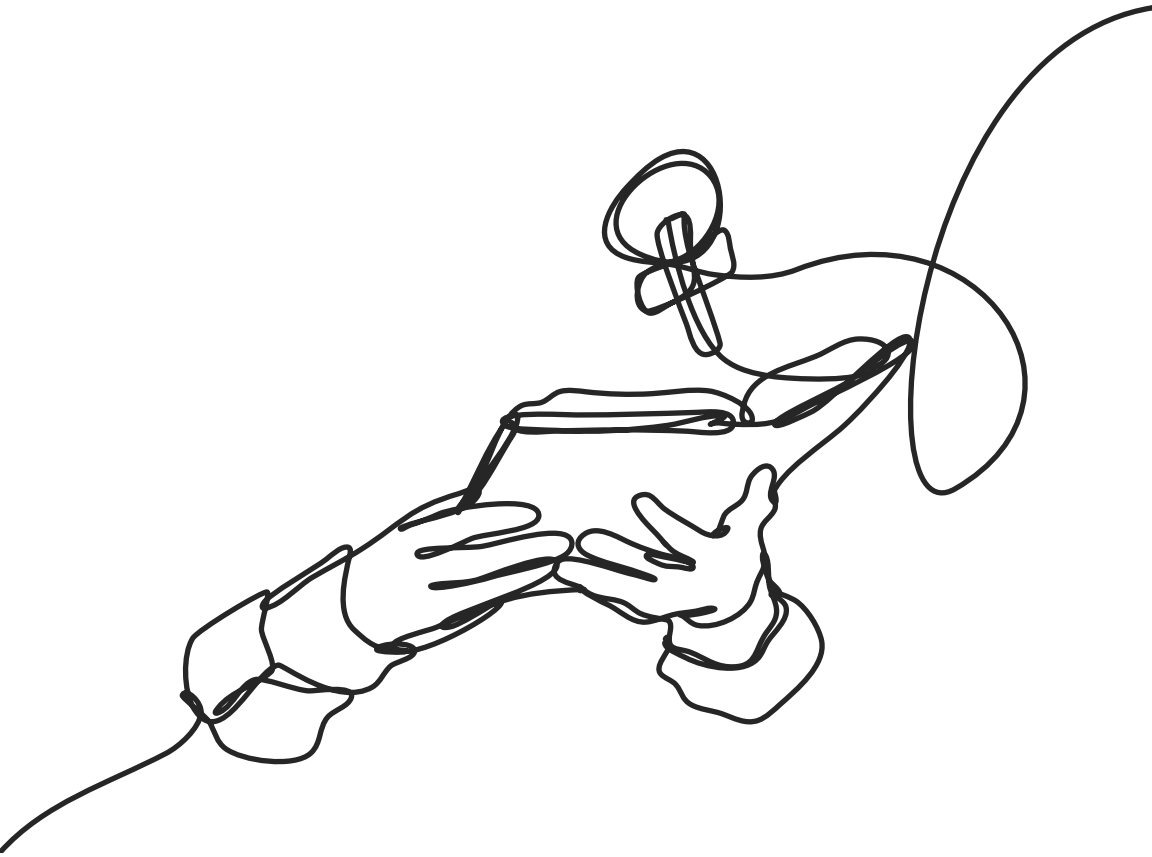

Panimulang Mensahe

Pagbati sa Ngalan ni Hesus, ang ating Dakilang Guro!

Nais kong ipaabot ang aking taos-pusong pasasalamat at pagbati sa lahat ng bumubuo ng *National Catechetical Study (NCS) 2021: Pastoral Action Research and Intervention (PARI) Project Research Team* at ng *Unibersidad ng Santo Tomas (UST) Research Center for Social Sciences and Education (RCSSED)* sa pangunguna ni Propesor Clarence M. Batan, PhD at ng *Catholic Bishops' Conference of the Philippines - Episcopal Commission on Catechesis and Catholic Education (CBCP-ECCCE)*, sa pamumuno ng Lubhang Kagalang-galang Roberto C. Mallari, D.D., Obispo ng Diyosesis ng San Jose de Nueva Ecija, at ng kaniyang kalihim, si Reb. Padre Ernesto B. de Leon. Silang lahat ay nagpunyagi nang husto upang mabuo ang napakagandang handog na ito ng Simbahan para sa mga minamahal nating mga katekista.

Sa isang liham apostolika na inilabas ng ating Santo Papa Francisco noong Mayo 2021, kaniyang inihayag ang napakahalagang misyon ng mga katekista sa Simbahan noon pa man at magpahanggang ngayon. Giit ng Santo Papa na napakalaki ng kanilang ambag sa pagpapalaganap ng *Salita ng Diyos* at ng pananampalataya. Sinabi niya, "Malugod na kinikilala ng Simbahan ang mga katekista sa kanilang buong-pusong paglilingkod bilang tanda ng kanilang pagmamahal at pagbibigay ng sarili para sa misyon ng ebanghelisasyon sa Simbahan… at sa tulong nila (mga katekista) kaya patuloy at sinisikap ng Simbahan na gumawa ng mga paraan upang matulungan sila na maipahayag ang pananampalataya sa lahat ng nilalang at manatili ang lahat na tapat sa *Salita ng Diyos* at sa *Mabuting Balita*" (Antiquum Ministerium, #2).

Kaya sa pagdiriwang natin ng ika-500 taon ng Pagdating ng Pananampalatayang Kristiyano sa ating bansa, ang aklat na ito na pinamagatang ***Katekistang Malikhain - Mga Turong-Gabay sa Gawaing Katekesis*** ay isa sa mga handog natin upang lalong maipahayag sa paraang mainam at napapanahon ang ating pananampalatayang tinanggap noon pa man at magpahanggang ngayon.

Makatutulong ang aklat na ito upang magabayan ang ating mga katekista upang patuloy nilang maituro ang pagmamahal ni Hesukristo sa pamamagitan ng iba't ibang mga malikhaing pedagohiya, bukod pa sa mga nakasanayang *"lecture method"* at "pagkukwento ng karanasan". Itinatampok din sa aklat na ito ang mga katekistang nagbahagi ng kanilang mga karanasan kung papaano magagamit ang iba't ibang mga pedagohiya sa pagtuturo ng katekesis. Nagpapatotoo ang mga ito na sa gitna ng lahat ng ating mga biyayang natatanggap, tayo ay may mahalagang misyon na magbigay at magbahagi, na tayo'y "biniyayaan upang maging biyaya" (Mateo 10:8).

Hangad ko at dalangin na maging malawak at malaki ang maibunga ng proyektong ito upang mas maipahayag ang pag-ibig ng Diyos at lubos na maalalayan ang ating mga ***Katekistang Malikhain***.

Mabúhay ang mga katekista at pagpalain nawa kayong lagi ng Poong Maykapal!

Kaisa ninyo kay Kristo,

✞ **Obispo Pablo Virgilio S. David, D.D.**
Diyosesis ng Kalookan
Pangulo, CBCP (2021-2023)

Kabanata 12

Kalikásan

Christine C. Balmaceda

Sa Ilalim ng Punò ng Narra
Kuwentong Katekista

Sa araw-araw kong pagtuturo bilang isang katekista sa mga mag-aaral sa *high school*, palagi kaming nababálot ng lamig na nagmumula sa *aircondition unit* at ng dilim ng kurtina sa aming silid-aralan. Ang artipisyal na liwanag mula sa ilaw sa kisame ang nagsisilbing aming tanglaw sa bawat aralin. May mga pagkakataong nakakarinig kami ng mga ingay, halakhak, kuwentúhan, yapak, o pagtakbo mula sa labas, ngunit ang mga ito ay hindi namin pinapansin. Minsan, nagtataka kami ngunit patuloy pa rin kami sa aming klase sa loob ng apat na sulok ng aming silid. Kasama ang artipisyal na liwanag at hangin, ang ganitong sitwasyon ay isang normal na larawan na ng bawat grupong aking tinuturuan.

Hindi ko makakalimutan ang isang araw na nawalan ng kuryente sa buong bayang nakakasakop sa aming paaralan. Dahil hindi namin matiis ang init at dilim sa loob ng silid, hinawi namin ang kurtina at dali-daling binuksan ang mga bintana at pinto na siyang nakapagpatigil sa amin. May isang minuto kaming hindi nakapagsalita. Para bang lahat kami ay iisa ang nasa isip. Hanggang ang isang bata ay naglakas loob "*Ma'am*, puwede po ba tayong lumabas muna?" Sa umpisa, ako ay kinabahan dahil nasanay ako na ang klase ay kontrolado ko sa loob ng isang lugar.

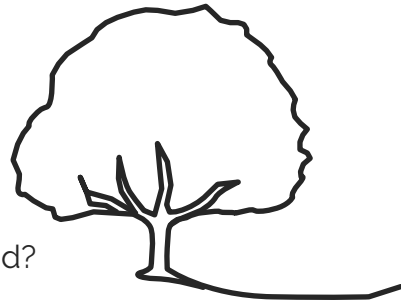

Natakot at napaisip ako, “Ano kayâ ang patakaran ng paaralan sa ganitong sitwasyon? Puwede kaya kaming lumabas muna at maupo sa ilalim ng punò na malápit sa aming silid? Baka mapagalitan ako.”

Ang mga agam-agam na ito ang siyang nanatili sa aking isipan mula sa isang simpleng tanong lalo na’t ako’y bagong guro pa lamang. Ngunit nagdesisyon ako kahit may kaba sa dibdib. Tumango at ngumiti ako sa bata at saka sinabing

“Sige, lumasap muna tayo ng sariwang hangin at magpahinga muna tayo sa labas”.

Noong kami’y nasa labas na, parang bumalik ang mga mag-aaral ko sa pagkabata. May biglang naglaro ng habulan, may nagmasid ng halaman at bato, may tumingin sa araw, may lumanghap ng hangin habang ang iba ay naghalakhakan. Isang tanawin na hindi mo makikita sa loob ng silid. Isang bagay na nagpaalala sa aking hindi mali ang aking desisyon na minsa’y lumabas. Sa oras na iyon, bigla kong naalala ang sinabi sa akin ng aking guro sa kolehiyo: “

Tayong mga tao ay nilikha na magkakaugnay sa lahat ng nilikha ng Diyos.”

Muli, tinawag ko ang aking mga mag-aaral at napagkasunduang ituloy ang aming klase sa ilalim ng punò. Sa mga upuang nasa ilalim ng Narra, sila ay nagsáma-sáma, nakinig at naging aktibo na animo’y nabigyan ng panibagong lakas at inspirasyon. Kahit ang itinuturing kong malikot sa klase ay biglang nakisalamuha sa mga kaklase at tumugon sa aking katanungan. Bilang pagninilay, ginamit namin ang karanasan kasama ang munting kalikásan upang mas mapalalim ang aming talakayan na noon ay tungkol sa konsensiya ng tao.

May gumamit ng bato, dahon ng halaman, tangkay ng punò, at ugat na naaapakan upang sila ay makapagbahagi. Nakakapanibago para sa akin ang sitwasyong ito. Hindi ko akalain na ang pagkawala ng kuryente ang siyang magiging dahilan upang mas maging maliwanag ang isipan ng bawat isa sa pagsasáma-sáma sa labas habang nakikita ang kalikásan. Mas lumawak pa ang aming silid-aralan. Napawi ng simoy ng hangin ang bagot at págod na nadarama. Tunay ngang ang tao ay kaugnay ng kalikásan.

Pagkatapos ng aming klase, narinig ko ang ilang mag-aaral na nag-uusap-usap at sinabing sana daw mawalan ulit ng kuryente búkas. Simula ng araw na iyon, naging parte na ng aking pagtuturo ang kalikásan – sa ilalim ng punong Narra. Doon, kami ay nagdarasal, naglalaan ng oras para manahimik at magnilay, at kung minsan ay naghahanap ng simbolismo at mapagkukunan ng inspirasyon sa iba pang gawain. Nakakatuwang isipin na ang mga bato na dati ay basta na lamang naming tinatapakan ay nagkaroon ng bagong saysay sa aming búhay.

Kalikásan at Katekesis
Kuwentong Pedagohiya

Ang tao ay may malalim na koneksiyon sa kalikásan. Bahagi ito ng biyolohikal at espiritwalidad ng bawat isa. Kung tutuusin, ang unang pakikipagtagpo sa Diyos ay naganap sa kalikásan tulad ng sa Paraiso, ang nasusunog na palumpong, ang punò ng igos, ang tinig ng Diyos mula sa hangin, at ang tubig na nagbibigay-búhayKung babalikan natin ang nasusulat *Genesis* (1:1-31), magkasunod na nilikha ng Diyos ang kalikásan at ang tao. Bago pa tayo nagkaroon ng sariling bakod at pundasyon ng bahay, tayo ay namuhay at patuloy na namumuhay kasama ang

kalikásan. Mula umpisa hanggang sa kasalukuyan, tayo ay kaisa na sa kalikásan. Ipinaparating sa atin ni ni Papa Francisco na sa kaniyang *Encyclical Letter* na *Laudato Si* na "ang sangnilikha (mundo) ay ang tahanan nating lahat". At kung ating iisipin, ilan sa pinakamasasayáng sandaling mayroon tayo sa ating búhay ay ang mga panahong ating ginugol sa labas kasáma ang ating mga mahal sa búhay at kaibigan (Robb & Mew, 2015).

Ang kalikásan bilang lugar ng pagkatuto ay handog sa atin na dapat pakaingatan sapagkat ang ating pagkatuto ay nagkakaroon ng kaganapan at mas malalim na kahulugan kung hindi lamang ito limitado sa apat na sulok ng ating mga silid. Nabubuo ang ating kaalaman kung may balanse sa pandama sa pamamagitan ng paggalaw at pagtunghay sa paligid at hindi sa simpleng pag-upo lamang (Robb & Mew, 2015). Katulad ng aking naibahaging karanasan, ang mga mag-aaral ay naging mas aktibo sa pakikilahok noong sila ay nasa labas sapagkat ito ay may naidulot ding maganda sa kanila.

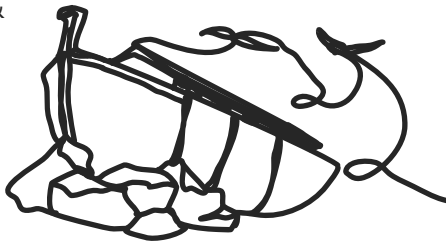

Alinsunod dito, at ayon na rin sa mga pag-aaral, ulat at talakayan, ang kalikásan ay may epekto sa mag-aaral ng isang bata. Ayon kina Kuo et. al (2019), ang ating karanasan sa kalikásan ay maaaring mapahusay ang pag-aaral sa akademya, ang personal na pag-unlad, at ang pangangasiwa sa kapaligiran. May walong iba't ibang landasin na nag-aambag sa pag-unlad ng mga pag-aaral bilang mga tao at bilang mga tagapangasiwa sa kapaligiran:

Ang kalikásan ay (1) may nakapagpapasiglang epekto sa atensiyon; (2) nakababawas ng *stress* o págod; (3) maaaring magpatibay ng disiplina ng isang tao; (4) ay may mas mahusay na pagganyak, kasiyahan, at pakikitungo sa kapuwa; (5) nakatutulong din ang kalikásan upang

tayo ay magkaroon ng malusog na pangangatawan.; (6) nakapagbigay nang mas kalmado, mas tahimik, at mas ligtas na mga kaparaanan; (7) mayroon itong *pro-social effect* sapagkat ito ay nagtataguyod nang mas malalim at higit na sa kapuwa; at panghuli, (8) ang likás. Nakakatulong sa pagiging malikhain mas napapaunlad nito ang kakayahan natin sa paglutas ng mga problema na nakabase sa realidad dahil ang proseso ng pag-aaral ay nagaganap hindi lamang sa tradisyonal na kaparaanan at ang mga mag-aaral ay nagkakaroon ng pagpapahalaga sa kalikásan at sa pagpapanatili ng kagandahan ng kapaligiran.

Bagama't mahalaga na tayong mga gurong katekista ay may maayos na lugar sa pag-aaral, hindi maikakaila ang magandang epekto ng kalikásan sa pag-aaral. Halimbawa na lamang sa pagninilay. Bilang isang katekista, hindi mawawala ang bahaging ito sa ating pagtuturo ng katekesis. Sa halip na tayo ay manatili sa loob ng silid, bakit hindi natin bigyan nang higit na pagkakataon ang mga bata na maunawaan ang *Salita ng Diyos* at ang mga turo ng Simbahan sa pamamagitan ng kalikásan? Sa halip na sila ay bumuo ng imahinasyon sa kanilang isipan, bakit hindi natin hayaan ang mga mag-aaral na magkaroon ng malalim na pag-unawa sa tulong ng kalikásan? Ayon nga kay Christian (2017), ang pagkakatuto kasama ang kalikasan ay nakakatulong upang maisakatuparan ang layunin ng makakristiyanong edukasyon.Nakakatulong ito na mas mapalalim ang konektsyon ng tao sa Diyos. Sa katunayan, meron din ilang paaralan na ginagamit ang kalikasan upang maituro ang mga Jewish Spirituality at upang mas mapalawak ang pagkaunawa sa mga katuturan at tradisyon (Lane, 2021).

Katulad ni Hesus, hindi lamang Siya nagturo sa loob ng templo. Nangaral din Siya at nagpalaganap ng Kaharian ng Diyos kasama ang kalikásan. Nagturo siya sa dalampasigan ng lawa at dagat, sa mga bundok, at sa mga kapatagan.

Huwag nating limitahan ang ating lugar ng pagkatuto. Ang kalikásan ay likás na kasama natin sa prosesong ito.

Katulad ni Hesus, hindi lamang Siya nagturo sa loob ng templo. Nangaral din Siya at nagpalaganap ng Kaharian ng Diyos kasama ang kalikásan. Nagturo siya sa dalampasigan ng lawa at dagat (Mc. 2:13, Mc. 4:1, Lu. 5:3, Mt 13:1), sa mga bundok, at sa mga kapatagan (Mc. 3:13, Lc. 6:1, Mt. 5:1-12, Mt.8:1). Ginamit din niya ang kalikasan sa Kaniyang mga parabula (Mt. 13:1-9, Mt. 13:31-32) at pagpapakilala sa sarili (Jn. 8:37-38, Jn 8: 12, Jn. 15:1). Huwag nating limitahan ang ating lugar ng pagkatuto. Ang kalikásan ay likás na kasama natin sa prosesong ito sapagkat ang kalikasan ay nakakaapekto din sa ating makakalikasan na pag-uugali (Otto&Pensini, 2017).

Ang mga Kapatid ni Kiko
Kuwento ng Kabanalan

Isang halimbawa ng malalim na ugnayan ng kalikásan at ng tao ay si **San Francisco ng Assisi**. Kilalá siya bilang Patron ng Ekolohiya, ng mga hayop, at ng mga mangangalakal. Ang kaniyang malalim na ugnayan sa kalikásan ay hindi lamang dahil sa simpleng paggugol ng oras sa kalikásan kundi itinuring niya ang kalikásan bilang kasáma, kabahagi, at kapamilya ("St. Francis of Assisi", 2021).

Sa isang kuwento tungkol kay **San Francisco**, sinasabing nangaral siya sa daan-daang ibon tungkol sa kaniyang pasasalamat sa Diyos sa lahat ng biyayang kaniyang natatamasa. Sinasabi sa kuwento na ang mga ibon ay nakatayo lamang habang naglalakad siya sa gitna ng mga ito. Lumipad lamang ang mga ibon nang sinabi niyang maaari na silang umalis. Ang isa pang tanyag

na kuwento tungkol kay **San Francisco** ay nagsasangkot sa isang lobo na kumakain ng mga tao. Kinausap ni **San Francisco** ang lobo at naging maamo ito sa kaniya at inalagaan pa siya ng buong komunidad. Tunay ngang mahal ni **San Francisco** ang kalikásan ("St. Francis of Assisi: Saints & Angels", 2021) .

Ngunit ang malalim na ugnayang ito ay hindi lamang nangyari nang biglaan. Ito ay bunga ng kaniyang mataimtim na pagdarasal at pagninilay kasama ang kalikásan. Ang paglalaan ng oras at pakikipamuhay sa kalikásan ang nagbigay-daan kay **San Francisco ng Assisi** upang matuklasan na ang araw, buwan, mga bituin, hangin, apoy, tubig, mga bulaklak, at iba pang nilalang ay kaniyang mga kapatid ("St. Francis of Assisi", 2021). Ang kaniyang panalangin na kilalá sa tawag na *"Canticle of Brother Sun and Sister Moon"* ay isang patunay rito.

Tulad ni **San Francisco**, tanggapin natin ang kalikásan bilang isang kapatid na nagtuturo sa atin. Sa isang pamilya o grupo, lagi tayong may kinikilalang "kapatid" na siyang tumutulong sa atin upang mas mapalawak natin ang ating mga kaalaman. Ituring nating kapatid ang kalikásan na siyang magtuturo sa atin ng mas malawak na pagkaunawa tungkol sa Diyos. Mas napalalim ni **San Francisco** ang kaniyang pagmamahal sa Diyos dahil sa kalikásan. Tularan natin ang kaniyang mabubuting halimbawa.

Ayon sa Aklat ni Job 12: 7–10, "Sa mga hayop at mga ibon, ika'y may matututuhan, magtanong ka sa kanila, at ikaw ay tuturuan. Kausapin mo ang lupa at ikaw ay tuturuan, magpapahayag sa iyo ang mga isda sa karagatan. Silang lahat ay nakakaalam na ang Diyos ang sa kanila'y lumalang. Ang Diyos ang nagpapagalaw sa lahat ng bagay. Ang búhay ng bawat isa ay nasa kaniyang mga kamay."

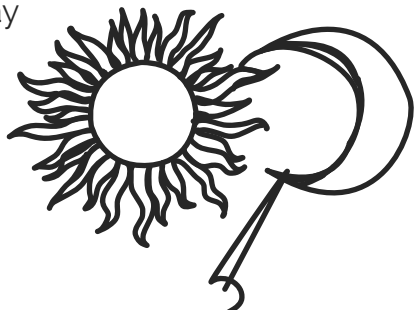

Ang Kalikásan Tungo sa Kalakasan
Malikhaing Katekesis

Ang pagkatuto na nakaayon sa kapaligiran ay isang paraan ng pagtuturo. Sa katunayan, ang pag-aaral sa labas ng silid ay makakatulong sa atin upang magkaroon ng lugar para sa pagninilay o ang tinatawag na *contemplative space*. Ang pagkakaroon ng ganitong lugar sa labas ng silid ay makakatulong sa atin na makapagmuni-muni at magkaroon ng aktibong pakikilahok. Maaaring ang mga bata ay lumikha ng mga tula, kanta, at piyesa na sumasalamin sa kanilang karanasan.

Unawain ang isang halimbawa ng aktibidad na nagpapakita ng pagkatuto sa kalikásan.

Paksa Ang Sampung Utos ng Diyos

Materyales *Bibliya*, instrumental na musika

- Dalhin ang mga bata sa isang lugar na malápit sa kalikasan, maaaring ito ay sa isang hardin ng paaralan, o sa isang bahagi ng paaralan na may punò o halaman na malayo sa ingay.

- Bago magtungo sa lokasyon, bigyan ng pangkalahatang tagubilin ang mga mag-aaral katulad ng mga gámit na dadalhin at eksaktong lugar na pupuntahan. (Mahalagang mabigyan ang mga bata ng tamang panuto upang mas maging epektibo ang gagawing aktibidad.)

- Sa lugar ng pagninilay, bigyan ng ilang minuto ang mga mag-aaral na magmasid sa kapaligiran. Ang pagmamasid sa lugar ng pagninilay bago mag-umpisa ang gawain ay makakatulong upang maging panatag at komportable ang mga bata sa lugar.

- Bilang panimula, basahin ang *Mabuting Balita* ayon kay San Mateo (Mateo 22:34-40). Maaaring ito ay basahin ng indibidwal kung ang lahat ng bata ay may *Bibliya* o kaya naman ay ng isang mag-aaral na magbabasá para sa lahat.

- Basahin nang dalawang beses ang kasulatan. Ito ay upang mas mabigyan ng pagkakataon ang mga bata na maunawaan ang tekstong binása.

- Matapos magbasá:

    - Magmasid sa kapaligiran. Humanap o pumili ng dalawang bagay sa kalikásan na nagpapakita ng katangian ng dalawang pinakadakilang utos ni Hesus. Bakit ito ang iyong napili?

    - Anong katangian ng kalikásan ang mayroon ka na nagiging daan upang sundin mo ang utos ng Diyos?

    - Ibahagi ang iyong pagninilay sa buong klase.

- Ang mga bata ay maaaring maglakad-lakad o maglibot habang nagninilay. Maaaring magpatugtog ng *instrumental music* habang ito'y ginagawa.

- Ang pagbabahagi ay gagawin din sa lugar ng pagninilay. Ang pagbabahagi ay maaaring gawin sa pamamagitan ng pagsasalaysay, pagtula o pagkanta ayon sa naging bunga ng kanilang pagninilay.

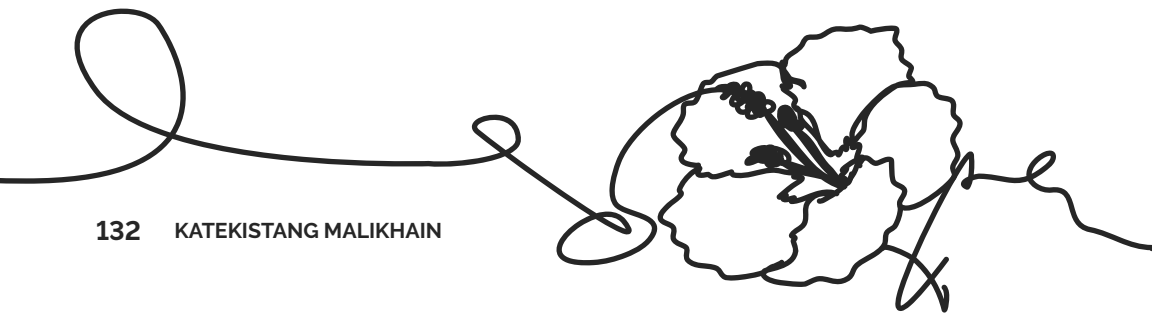

- Bilang pagtatapos, ang buong klase ay magtitipon sa gitna ng lugar ng pagninilay at doon ay ipagdarasal ang isa't isa na makasunod sa mga utos ng Diyos.

Ang gawaing ito ay maari ring ipagpatuloy sa loob ng silid-aralán. Maaaring gumawa ang mga bata ng *acronym* ng kanilang natutuhan tungkol sa paksa batay sa napili nilang simbolismo. Halimbawa, maaaring ang napili ng isang mag-aaral na simbolismo ng utos ng Diyos ay ugat ng punò sapagkat katulad ng ugat ng punò, ang mga utos ng Diyos ay nagpapatatag sa lupa upang maiwasan ang pagguho nito. Ang utos ng Diyos ang nagpapatatag sa ating kagustuhan na sumunod sa Kaniyang kalooban at huwag mahulog sa kasalanan. Bilang pagpapatuloy, ang salitâng UGAT o PUNO ay maaaring maging *acronym* ng kaniyang natutuhan tungkol sa utos ng Diyos.

Pagsunod sa utos ng Diyos ay isang misyon
Upang maipalaganap ang kaniyang pag-ibig
Nakabibighani ang biyayang ito
Oras na upang ingatan ito bilang mga lingkod

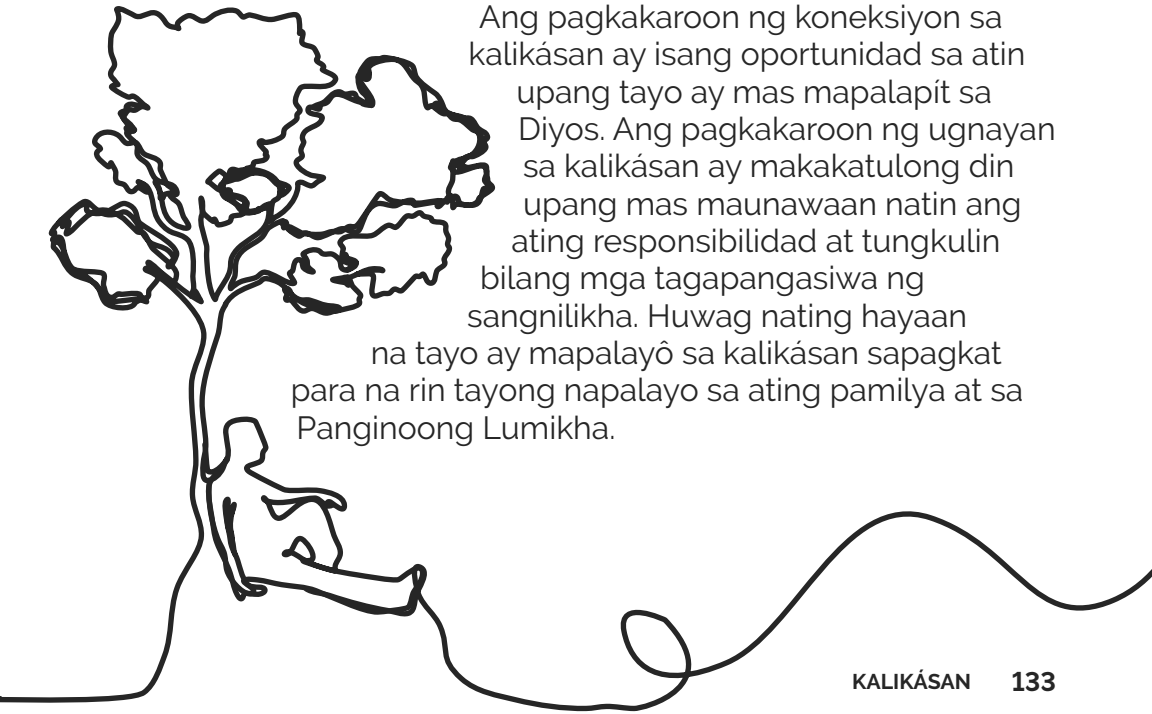

Ang pagkakaroon ng koneksiyon sa kalikásan ay isang oportunidad sa atin upang tayo ay mas mapalapít sa Diyos. Ang pagkakaroon ng ugnayan sa kalikásan ay makakatulong din upang mas maunawaan natin ang ating responsibilidad at tungkulin bilang mga tagapangasiwa ng sangnilikha. Huwag nating hayaan na tayo ay mapalayô sa kalikásan sapagkat para na rin tayong napalayo sa ating pamilya at sa Panginoong Lumikha.

Panalanging Kateketikal

Amang Makapangyarihan at Tagapaglikha,
Pagkalooban Niyo po kami ng biyaya ng
Pagmamalasakit at pagmamahal
Sa lahat ng Iyong mga nilalang.
Turuan Niyo po kaming gumalang
Sa Inang Kalikasan,
Na sa inspirasyon ng búhay
Ni ***San Francisco ng Assissi****,*
Maunawaan nawa namin ang tunay
Na kahulugan ng Iyong mga likha.
Gawin Mo po kaming kumakalingang
Tagapagtanggol ng katekesis ng kalikasan.
Amen.

- Clarence M. Batan, NCS 2021: PARI Project

Mga Sanggunian

Catholic Online. (2021). St. Francis of Assisi: Saints & Angels. Retrieved from https://www.catholic.org/saints/saint.php?saint_id=50

Christian, B. (2017). Nature-based learning in Christian schools: Essential element or optional extra? *Journal of Christian Education*, 11(1), 21-27.

Kuo, M., Barnes, M., & Jordan, C. (2019). Do Experiences With Nature Promote Learning? Converging Evidence of a Cause-and-Effect Relationship. Frontiers In Psychology, 10. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00305

Lane, D. (2021). *Religious Spirituality Made Visible Through Nature.* Retrieved from https://natureexplore.org/religious-spirituality-made-visible-nature/

Otto, S., & Pensini, P. (2017). Nature-based environmental education of children: Environmental knowledge and connectedness to nature, together, are related to ecological behaviour. *Global Environmental Change*, 47, 88-94.

Praying Nature. (2021). *St. Francis - A Guide for Nature Lovers & Ecologists.* Retrieved from http://www.praying-nature.com/site_pages.php?section=Guide+for+Nature+Lovers

Robb, M., & Mew, V. (2015). *Learning with Nature.* Retrieved from https://www.edutopia.org/blog/learning-with-nature-marina-robb-victoria-mew

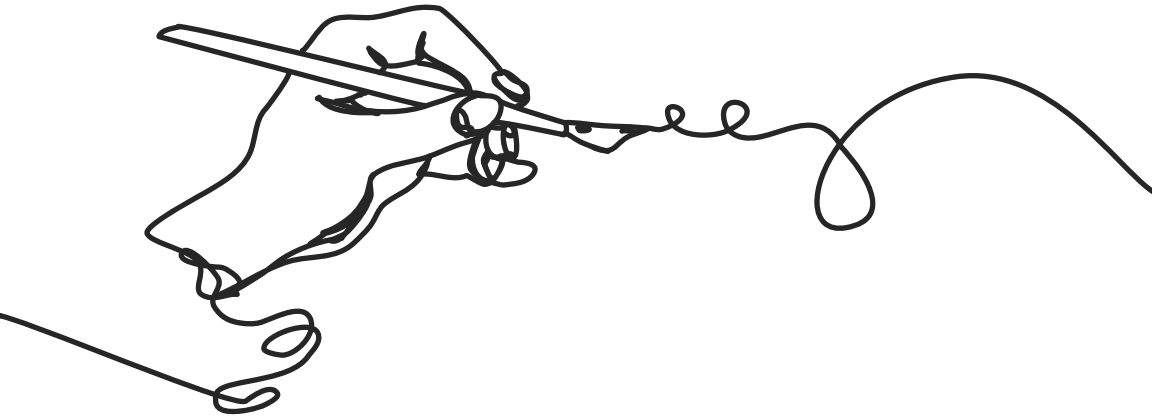

Pangwakas na Mensahe

Sa halos anim na taong nagdaan na aking pamumuno sa *CBCP-ECCCE*, nakasama ko kayo, ang maraming **katekistang-lingkod** sa bawat sulok ng ating Simbahang Katolika sa Pilipinas. Personal kong nasaksihan ang hindi matatawarang pagpapahalaga at pagmamahal ninyo sa kateketikal na misyong maging mabuti at epektibong tagapagturo ng ating pananampalataya.

Ayon nga sa ating *National Catechetical Study (NCS) 2016 - 2021*, ang mga katekista ay maituturing na "natatagong kayamanan ng ating Simbahan". Ang inyong yamang-taglay ay hindi materyal kundi ang disposisyong maglingkod na walang inaasahang anomang kapalit. Ito ang masasabi kong simula ng pagtahak sa daan ng kabanalan.

Kaya't bilang pasasalamat at pagkilala sa inyong mga sakripisyo't pagmamahal sa ating Simbahan, ito ang isang modyul na binuo para sa inyo - ang aming mga mahal na katekista. Ito ay batay sa pananaliksik ng *NCS* at isinulat ng mga kapuwa guro't katekista mula sa iba't ibang institusyon.

Espesyal ang modyul na ito dahil tungkol ito sa pagkilala ng inyong talento't kasanayan bilang mga Katekistang Malikhaing bukas sa paggamit ng samo't saring pedagohiya upang ang katekesis ay maging makabuluhan, malalim, at mapaghuhugutan ng inspirasyon ng kabanalan.

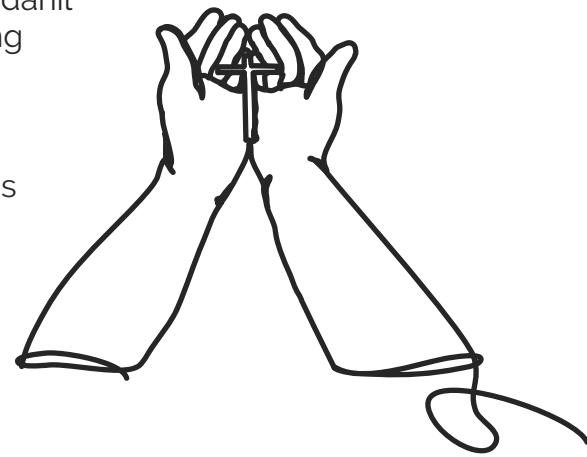

Naalala ko tuloy si Padre Thomas Green, isang paring Heswita. Para sa kaniya, simple lang daw ang maging santo; kailangan lang daw ay makinig tayo sa kalooban ng Diyos. Ayon sa kaniya, kapag ipinahiwatig ng Diyos ang kaniyang Banal na Kalooban, kailangan natin itong gawin nang buong puso, lakas, at kaluluwa. Sa madaling salita, isabúhay ang kalooban ng Panginoon.

Naniniwala akong kinakatawan ng modyul na ito ang panibagong inspirasyong sa pagpapalawig ng gawaing katekesis ng ating Simbahan tungo sa kabanalan. Kasama kaming inyong mga obispo, kaparian at mga relihiyoso, tayong lahat, sa pamamagitan ng librong ito, ay may panibagong dahilan upang maging mabuti at epektibong mga katekista para sa ating Simbahang nagdiriwang ng ikalimang daang taon ng Kristiyanismo sa ating bansa.

Taimtim kong dalangin na magsilbing liwanag ang bawat isang pedagohiya na isinalarawan sa librong ito. Nawa'y mas maging makahulugan ang lahat ng gawaing katekesis na mag-iiwan ng kislap sa mga mata ng bawat Katolikong maglalakbay patungo sa daan ng kabanalan.

Halikayo at sabay-sabay natin ibahagi ang kabanalang-bunga ng ***Katekistang Malikhain!***

✝ Obispo Roberto C. Mallari, D.D.
Diyosesis ng San Jose de Nueva Ecija
Tagapamuno, CBCP-ECCCE (2016-2021)

Tungkol sa Mga May-akda at Mga Taga-disenyo ng Libro

Mga May-akda

Patnugot

Si **Clarence M. Batan** ay isang sosyologo sa larangan ng kabataan, edukasyon, trabaho, at Katolisismo partikular sa larangan ng ministeryong kateketikal. Naging *Research Director* siya ng *Research Cluster for Culture, Education, and Social Issues (RCCESI)* (2015-2016). Kasalukuyan siyang Propesor sa Sosyolohiya at Tagapag-ugnay ng *Departamento ng Sosyolohiya* ng Pakuldad ng mga Sining at Panitik *Unibersidad ng Santo Tomas (UST)*. Pinamunuan ang *National Catechetical Study (NCS) 2016-2018* at nagsilbing Lider-Mananaliksik ng *National Catechetical Study (NCS) 2021: Pastoral Action Research and Intervention (PARI) Project.* Isa siyang tagahanga ng mga katekistang Pilipino ng Simbahang Katolika.

Mga Katuwang na Patnugot

Si **Keith Aaron T. Joven** ay Katuwang sa Pananaliksik at Dokumentasyon ng *National Catechetical Study (NCS) 2021: Pastoral Action Research and Intervention (PARI) Project.* Siya ay nakapagtapos ng *BA Sociology* sa *Unibersidad ng Santo Tomas (UST)*. Siya ay naglilingkod bilang *instrumentalist* sa *Our Lady of Grace Parish,* Mabalacat City, Pampanga.

Si **Joan Christi Trocio-Bagaipo** ay isang katekistang nagtapos sa *Mother Francisca Catechetical and Missionary Formation Institute* sa *Siena College Inc. Quezon City.* Sa kasalukuyan, siya ay nagtuturo sa *Insitute of Religion* at *Reseach Associate* ng *Center for Theology, Religious Studies and Ethics* ng *Unibersidad ng Santo Tomas (UST)*. Siya rin ay naging *Fellow* ng *Komisyon sa Wikang Filipino* sa larangan ng pagsasalin. Maliban sa pagtuturo at pananaliksik, aktibo rin siya sa iba't ibang propesyonal at sibikong gawain.

Si **Renniel Jayson Jacinto Rosales** ay isang guro ng Teolohiya, Pilosopiya, at pananaliksik sa *Senior High School* ng *Sta. Teresa College, Bauan, Batangas* at isang *Certified Family Educator* na iginawad ng *CBCP-Episcopal Commission on Family and Life (ECFL)*. Siya ay nagtapos ng kaniyang *Master of Arts in Applied Theology* at kasalukuyang nag-aaral ng *PhD in Applied Theology* sa *De La Salle University (DLSU) Manila* kasabay ng *Advanced Certificate in Adult Faith Formation* sa *Fordham University*, *New York*. Siya ay isang lingkod-pastoral sa *San Isidro Labrador Parish,* Cuenca, Batangas kung saan ay pinangungunahan niya ang *Parish Social Communications* at *Parish Ministry on Social Services*. Ang kaniyang mga interes sa pag-aaral at pananaliksik ay umiikot sa espirituwalidad, *religious education*, *Catholic Social Teachings*, at *faith formation*.

Si **Leonardo O. Quimson, Jr.** ay isang guro at katekista mula sa *Senior High School (SHS)* ng *Unibersidad ng Santo Tomas (UST)* at Arkidiyosesis ng Maynila. Siya ay nagtapos ng *Bachelor of Secondary Education Major in Religious Education* sa *UST* noong Marso 2010 at ng *Master of Education Major in Religious and Values Education* sa *De La Salle University (DLSU)* noong 2021. Siya ay nagturo rin sa *Paco Catholic School* mula 2010 hanggang 2018 at naging Tagapag-ugnay sa Edukasyon sa Pagpapakatao at *Christian Living Education*. Siya rin ay naglilingkod bilang *volunteer catechist* at *lay minister* sa *Our Lady of Peñafrancia de Manila Parish,* Paco, Manila.

Si **Jonathan James O. Cañete** ay isang lisensiyadong guro ng S*enior High School (SHS)* at isang katekista mula sa *La Salle College* ng Antipolo. Siya ay nakapagtapos ng *Master of Arts in Applied Theology* at sa kasalukuyan ay kumukuha ng kaniyang *PhD in Applied Theology* sa *De La Salle University (DLSU) Manila*. Ang kaniyang interes ay nasa larangan ng katekesis at *religious education, empirical Theology, Theology of disability, youth studies, digital Theology, at sosyolohiya ng relihiyon.*

Kasama sina

Si **Christine C. Balmaceda** ay nakapagtapos ng *Bachelor of Secondary Education Major in Values Education*. Siya ay lisensiyadong guro na nagtuturo sa *St. Bridget College-Batangas*. Sa kasalukuyan, siya ay patuloy na nag-aaral at kumukuha ng programang *Master of Education Major in Religious and Values Education* sa *De La Salle University (DLSU) Manila*. Siya rin ay aktibong katekista at lektor sa *Sta. Rita de Cascia Parish* na naglalaan ng kaniyang oras sa pagbibigay ng *pre-jordan* at *pre-confirmation seminar* tuwing araw ng Linggo.

Si **Ser Allan G. Bodoraya** ay isang Katuwang na Propesor ng *Institute of Religion* ng *Unibersidad ng Santo Tomas (UST)*. Siya ay nagtapos ng *AB Classical Philosophy* sa *San Carlos Seminary*. Nagtapos siya ng kaniyang *Master of Arts in Applied Theology* sa *De La Salle University (DLSU) Manila*. Bilang *volunteer* at *sign language interpreter* ng *Archdiocese of Manila Ministry for Persons with Disabilities*, ang kaniyang pag-aaral ay nakatuon sa pagpapalalim ng Katolikong pagninilay sa paksang *Disability Theology.*

Si **Tricia Mae V. Cruz** ay isang katekista at guro mula sa *Senior High School (SHS)* ng *Unibersidad ng Santo Tomas (UST)*. Siya rin ay isa sa mga tumatayong tagapayo ng *Young Ones for Unity – UST SHS*. Mula sa parehong Unibersidad, siya ay nakatapos ng *Bachelor of Secondary Education Major in Religious Education* noong 2015 at ng *Master of Arts Major in Theology* noong 2020. Mula taóng 2015 hanggang 2017 ay nagturo siya sa *St. Theresa's College,* Quezon City ng *Christian Living Education* sa una at ikalawang baitang.

Si **Arthur G. Octubre** ay isang katekistang nagtapos ng *Bachelor of Secondary Education Major in Religious Education*, *Minor in English Literature* sa *Mother Francisca Catechetical and Missionary Formation Center* sa *Siena College Inc. Quezon City*. Naglingkod siya bilang isang *lay missionary-catechist* sa mga katutubong Aeta sa Porac, Pampanga sa gabay ng *Congregation of Dominican Sisters of St. Catherine of Siena* at naging katekista ng Diyosesis ng Novaliches. Sa kasalukuyan, siya ay guro ng *Religious Education* at *Values Education*, at isang *Institutional Campus Minister* sa *Siena College of San Jose, Inc.* sa loob ng 21 taon.

Si **Maria Elena P. Octubre**, mula pagkabata, ay sumasama na sa mga gawaing kateketikal ng mga *Franciscan Immaculatine Sisters* hanggang maging propesyonal na katekista ng Arkidiyosesis ng Maynila at guro ng relihiyon. Sa kasalukuyan, siya ay guro ng *Christian Living and Values Education (CLVE)* sa *Senior High School (SHS)* sa *Siena College of San Jose, Inc*.. Nakapagtapos siya ng *Master of Arts in Education Major in Teaching the Early Grades* noong 2018 at kasalukuyan ay kinokompleto ang kaniyang *PhD in Educational Management* sa *University of Caloocan City*.

Si **Abigael Maitim-Padilla** ay isang *religious educator* sa *De La Salle University (DLSU) Laguna Campus*. Siya ay nagtapos ng kolehiyo sa *Don Bosco Canlubang* ng *Secondary Education Major in Religious Education* at nag-aaral ng *Master of Education Major in Religious and Values Education* sa *De La Salle University (DLSU) Manila*. Siya ay matagal na naging katekista sa *Mary Help of Christians Parish,* Calamba, Laguna. Ang kaniyang interes ay nasa larangan ng katekesis, *religious education*, at *spirituality*.

Si **Maria Corazon C. Sanin** ay isang katekista at guro mula sa *Senior High School (SHS) ng Unibersidad ng Santo Tomas (UST)* mula pa noong 2018. Naging bahagi ng *Institute of Religion, UST* at nagturo ng *Religious Education* at *Christian Living* sa kolehiyo at *Junior High School (JHS)* sa *St. Paul University of Quezon City*. Nagtapos siya ng *Master in Pastoral (Ministry) Theology* sa *San Carlos Seminary Graduate School of Theology, Guadalupe, Makati City* noong 2004.

Si **Mc Kyle F. Vilaz** ay isang Katuwang na Propesor at katekista sa *De La Salle (DLSU) Araneta University*. Siya ay nakapagtapos ng *Master of Arts in Religious Education* sa *Siena College Inc. Quezon City* noong 2019. Kasabay ng kaniyang pag-aaral ng *Advanced Certificate in Adult Faith Formation* sa *Fordham University, New York*, siya rin ay kumukuha ng *PhD in Religious and Values Education* sa *De La Salle University (DLSU) Manila*. Ang mga interes niya ay sa larangan ng *youth studies*, *Jewish roots*, *catechetical methods*, at *religious education studies.*

Mga Taga-disenyo ng Libro

Si **Gracelle C. Tungbaban** ay tagapaglikha ng koleksiyon ng **linyang-sining** at isa sa nagdisenyo ng *layout* ng librong ito. Siya ay mag-aaral ng *Bachelor of Arts in Sociology* sa *Unibersidad ng Santo Tomas (UST)* at katuwang sa *multimedia* ng *NCS 2021: PARI Project*. Ang kaniyang kasalukuyang interes sa pananaliksik ay sosyolohiya ng kabataan at kalusugang panlipunan.

Si **Vincent Reuben E. Valientes** ay tagapamuno ng mga sosyologong mag-aaral na katuwang sa *multimedia* ng *NCS 2021: PARI Project*. Isa sa nagdisenyo ng pabalat at *layout* ng librong ito. Kasalukuyang mag-aaral ng *Bachelor of Arts in Sociology* ng *Unibersidad ng Santo Tomas (UST)* na kung saan ang kaniyang interes sa pananaliksik ay sosyolohiya ng kabataan, Katolisismo, *sports*, at metodong biswal *(visual sociology)*.

Si **Jayson U. Dela Cruz** ay ang nagdisenyo ng *Mga Larawang Retablo ng mga Katekistang Banal*. Sa kasalukuyan, siya ay isang mag-aaral ng *BA Sociology Program* ng *Unibersidad ng Santo Tomas (UST)* at katuwang sa *multimedia* ng *NCS 2021: PARI Project.* Siya ay Tagapag-ugnay ng Ministeryo ng mga Lingkod-Altar sa *Parokya ni San Hudas Tadeo* sa Diyosesis ng Pasig. Ang kaniyang interes sa pananaliksik ay sosyolohiya ng relihiyon, Katolisismo, at mga isyung pastoral.

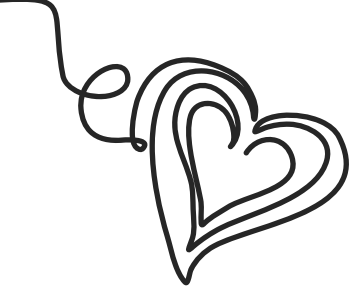

Makatutulong ang aklat na ito upang magabayan ang ating mga katekista upang patuloy nilang maituro ang pagmamahal ni Hesukristo sa pamamagitan ng iba't ibang mga malikhaing pedagohiya, bukod pa sa mga nakasanayang "lecture method" at "pagkukwento ng karanasan".

✝ Obispo Pablo Virgilio S. David, D.D.
Diyosesis ng Kalookan
Pangulo, CBCP (2021-2023)

Espesyal ang modyul na ito dahil tungkol ito sa pagkilala ng inyong talento't kasanayan bilang mga ***Katekistang Malikhaing*** bukas sa paggamit ng samo't saring pedagohiya upang ang katekesis ay maging makabuluhan, malalim, at mapaghuhugutan ng inspirasyon ng kabanalan.

✝ Obispo Roberto C. Mallari, D.D.
Diyosesis ng San Jose de Nueva Ecija
Tagapamuno, CBCP-ECCCE (2016-2021)

Isa sa mga yaman ng ating kulturang Pilipino ay ang paghahabi *(weaving)*. Nakamamangha na ang hiwa-hiwalay na sinulid ay nagiging isang tela. Ganitong imahen ang naiwan sa aking diwa matapos kong mabása ang ***Katekistang Malikhain.***

Fr. Amado (Bong) V. Gino
Catechetical Director, Diyosesis ng Kalookan

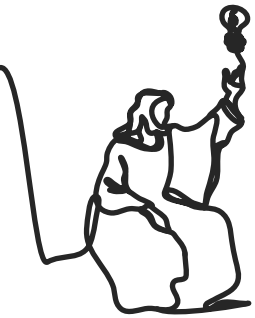

Ang librong ito ay makatutulong sa ating mga katekista, lalong-lalo na sa mga sanay lamang sa paggamit ng mga nakagawiang pagtuturo ng katekesis. Nakasisiguro akong matututo sila ng iba't ibang paraan at pedagohiyang nakalahad sa aklat na ito na makatutulong sa kanilang ministeryo bilang mga katekista.

Vanessa B. Sabit
Katekista, Diyosesis ng Bacolod

Ang iba't ibang pedagohiya ay magiging panibagong daan sa mga katekista upang maihatid sa kabataan at sa mga mananampalataya ang turo ng Simbahan na may kislap at epekto sa kanilang pang araw-araw na búhay.

German J. Calacat, Jr.
Katekista, Arkidiyosesis ng Cagayan de Oro

Ambag ng *Unibersidad ng Santo Tomas (UST)*
sa paggunita ng 500 Taon ng Kristiyanismo sa Pilipinas

Isang *Research-based Intervention Outcome (RIO)* batay sa mga resulta ng *National Catechetical Study (NCS) 2016 - 2021: Pastoral Action Research and Intervention (PARI) Project* ng *Research Center for Social Sciences & Education (RCSSED), Unibersidad ng Santo Tomas (UST).*